

Список використаних джерел:

1. Ларіна Я., Варшава Д. Бренд роботодавця як складова системи брендів компанії. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2023. Випуск 65. URL: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2023.65.0.6510>
2. Зозульов О., Григораши М. Корпоративний бренд: сутність та особливості. Маркетинг в Україні. 2010. № 2. С. 36-42.
3. Зозульов О.В., Глоба М.С. Методичні засади проведення бренд-аудиту. Маркетинг і цифрові технології. 2024. Том 8. № 1. С. 162-179.

Корольков В.В.,
кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та адміністрування,
Карпюк Я.С.,
здобувач вищої освіти,
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ШВИДКИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН

Інновації є невід’ємною частиною сучасного розвитку, особливо в умовах швидких технологічних змін. Будь-яка інноваційна діяльність вимагає фінансування, одним з ключових джерел якого виступають інвестиції. Тому правильний вибір методів оцінки ефективності таких інвестицій стає критичним для прийняття обґрунтованих рішень.

Інновація – це оригінальне рішення, засноване на науково-технічних досягненнях, впровадження якого призводить до змін у всіх сферах діяльності підприємства шляхом створення, розробки, впровадження та використання нового продукту, технології або організаційного рішення для досягнення максимально можливого економічного, соціального чи екологічного ефекту [1, с. 98].

Інноваційна діяльність безпосередньо пов’язана з інвестиціями. Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність», інноваційною діяльністю є сукупність заходів, спрямованих на створення, впровадження, поширення та реалізацію інновацій з метою отримання комерційного чи соціального ефекту шляхом реалізації інвестицій в об’єкти інноваційної діяльності [2].

Інноваційні інвестиції – це довгострокові вкладення коштів у створення, розробку та реалізацію інноваційних проєктів з метою отримання прибутку, створення нових технологій чи продуктів. Їх класифікація включає реальні та фінансові за об’єктами вкладень; державні, приватні, іноземні та спільні за

формами власності; коротко - та довгострокові за періодом; внутрішні та зовнішні за регіональною ознакою [1; 2].

За характером фінансування інноваційні інвестиції поділяються на прямі (в основні засоби, нематеріальні активи, оборотні кошти), супутні (пов'язані об'єкти для експлуатації) та в науково-дослідні роботи (матеріальні та оборотні кошти для R&D).

В умовах швидких технологічних змін, у сучасному в Україні, інвестиційний клімат ускладнюється воєнними ризиками, корупцією, політичною нестабільністю, мінливістю законодавства, високою інфляцією та слабкою інфраструктурою. PEST-аналіз показує: політичні фактори (воєнний стан, бюрократія) ускладнюють інвестиції, економічні (інфляція 9,3% у 2025 р., мінливий курс) підвищують ризики, соціальні (дефіцит кадрів) стимулюють цифрову перекваліфікацію, технологічні (цифровізація, оборонні інновації) створюють можливості.

Політичні чинники (P)	Економічні чинники (E)	Соціальні чинники (S)	Технологічні чинники (T)
• невпевненість у законодавстві; • бюрократичні перешкоди; • обмежена державна допомога; • податкові преференції, гранти та технопарки; • воєнний стан.	• висока інфляція; • мінливість курсу гривні; • обмежене фінансування; • поживлення економіки.	• дефіцит кваліфікованих працівників; • розвиток цифрової освіти; • перекваліфікація кадрів.	• цифровізація бізнесу; • відносна стабільність ІТ-сектору; • розвиток dual-use і оборонних інновацій.

Рис. 1. PEST-аналіз інвестиційного середовища в умовах швидких технологічних змін.

Ефективність інноваційної діяльності – це відносний показник, що характеризує раціональність використання ресурсів, тобто різницю між надходженнями та витратами [3].

Методи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів поділяються на дисконтовані та недисконтовані. Дисконтовані: чистий приведений дохід (NPV), дисконтований період окупності (DPP), індекс рентабельності (PI), внутрішня норма прибутковості (IRR). Недисконтовані: період окупності (PP), середня норма прибутку (ARR) [3].

Недисконтовані методи менш придатні для інноваційних інвестицій, оскільки не враховують часову вартість грошей, ігнорують потоки після окупності та погано оцінюють проєкти з тривалими негативними грошовими потоками (початкові збитки на R&D). Серед дисконтованих NPV є

найнадійнішим (враховує всі потоки), але як абсолютний показник ускладнює порівняння проєктів з різними масштабами. IRR вразливий до множинних значень при неординарних потоках. PI та DPP також мають обмеження через суб'єктивність ставки дисконту та ігнорування пост-окупних потоків.

В умовах невизначеності та швидких змін класичні методи недостатні. Доцільно доповнювати їх: аналізом чутливості та сценаріїв (для оцінки ризиків), методом Монте-Карло (імітація 500–1000 сценаріїв для розподілу NPV), реальними опціонами (врахування гнучкості рішень: розширення, відкладання, вихід), модифікованою IRR (MIRR – усуває множинність, простіша розрахунком) [2].

На наш погляд, може бути рекомендовано:

- Орієнтуватися на покрокове (stage-based) інвестування: розбивати проєкти на етапи (R&D, MVP, пілот, масштабування) для зменшення ризиків негативних потоків.
- Використовувати NPV як базовий критерій з обов'язковим сценарним аналізом (оптимістичний, базовий, песимістичний).
- Застосовувати MIRR для порівняння проєктів, де IRR дає неоднозначні результати.

За результатами дослідження можна дійти до наступних висновків. Інноваційні інвестиції – ключ до конкурентоспроможності в умовах швидких технологічних змін. В Україні процес ускладнюється геополітичними ризиками та економічною волатильністю. Класичні методи (особливо недисконтовані) недостатньо адаптовані до проєктів з негативними потоками та невизначеністю. Комплексний підхід (NPV + сценарії + MIRR + реальні опціони) дозволяє точніше оцінювати ефективність, враховувати ризики та гнучкість рішень, що підвищить обґрунтованість інвестицій і максимізує цінність інноваційних проєктів.

Список використаних джерел:

1. Нечаєва І. А., Шитікова Л. В. Інновації як інструмент антикризового управління підприємством. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. № 4(83). С. 97–107. URL: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.4.13>.
2. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
3. Нестерова С.В. Методи оцінки ефективності інвестицій: сутність та характеристики. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск # 19. С.1105-1110. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-166>.